

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studenta:	Bc. Petr Suchánek
Název práce:	Vývoj myšlenky československého státu v 19. a na počátku 20. století.
Jméno vedoucího práce:	PhDr. Josef Straceny, CSc.
Jméno oponenta práce:	PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Diplomová práce Petra Suchánka „...si klade za cíl nahlédnout do procesu [...] tvorby [myšlenky české státnosti] skrze její hlavní představitele; Františka Palackého, Karla Havlíčka Borovského a především Tomáše Garrigue Masaryka, který byl její realizátorem, a také do historie českých zemí, jejíž vnímání je pro vznikání ideje českého národa klíčové.“ (s. 8). V Úvodu také autor poměrně silně spojuje ideu státnosti s konceptem národa. Již toto základní vymezení klíčového cíle práce je výrazně historizující. Práce je rozčleněna (bez Úvodu a Závěru) do tří kapitol, které se zabývají (1) historickým přehledem vývoje českého státního útvaru, (2) rolí národního obrození v ideji české státnosti a konečně (3) postavě Masaryka v souvislosti s pojetím české ideje. Autor také popisuje metodologii práce, která potvrzuje historizující přístup.

Určitým problémem této práce je již to, že název slibuje rozbor vývoje myšlenky československého státu, přičemž tento slib je již v Úvodu trochu opuštěn. Autor se samozřejmě místy věnuje deklarovanému, ale text na mne působí nevyjasněně a poněkud v tomto bodě zmatečně. Od druhé kapitoly včetně je možné říci, že práce představuje pokus o dějiny idejí vybraných autorů, kteří výrazně ovlivnili sledované ideje češství, českého národa a státnosti. Je možné konstatovat, že velmi pěkně zpracované jsou části např. o Masarykově pojetí českého státu či o vztahu ke Kollárovi a dalším. V celé této kapitole je možné zaznamenat sympatickou snahu o překročení samotných textů a pokus je interpretovat ve vzájemných vztazích. Nicméně se domnívám, že tento směr autor nerozvíjí dostatečně. A to zejména z toho důvodu, že si zvolil poměrně omezující hledisko.

Nejsem odborníkem na problematiku nacionalismu, ale již letný pohled na určení cíle práce a na její obsah naznačuje, že se autorovi nepodařilo jasně vymezit rozdíl mezi ideou české státnosti a českého národa. Tyto dva pojmy se bez prvotního vysvětlení prolínají celou prací a jejich vztah nabývá konkrétnějších kontur až v pasážích věnovaných Masarykově díle, které jsou jistým vrcholem celé práce.

Nicméně jelikož autor předkládá tuto práci na katedře občanské výchovy v rámci oboru „Učitelství vvp pro ZŠ a SŠ – základy společenských věd“, očekával bych také nějakou sociálně-vědní perspektivu vycházející z antropologie, sociologie či politologie. Poněkud překvapivě tak autor nepracuje ani s Gellnerem či Hrochem, což je škoda, jelikož v málokterém tématu se česká věda může pyšnit poměrně recipovanými autory tak, jako je tomu právě u teorií národa či nacionalismu. Tato perspektiva zde totiž v zásadě chybí.

Z obsahového hlediska není pro sociologa snadné tuto práci hodnotit. Podle mého soudu se jedná o výrazně historizující práci. Na druhou stranu je faktem, že autor je z hlediska textu své práce poměrně poctivý. To, co v Úvodu slibuje, že jednotlivé kapitoly nabídnou, je v podstatě dodrženo. Text je tedy vnitřně konzistentní. Nicméně mám jisté podezření, že autor nevyužil poměrně bohaté česko(slovenské) tradice nejen v oblasti sociálních věd. Podle mého soudu se autor zaměřil na omezený počet zdrojů; vychází z cca 12 textů, a to zejména od Masaryka, Palackého či Pekaře. Proč nepracuje např. s vhodnými texty Jana Patočky či s Václava Černého?

Domnívám se, že adekvátním cílem na této úrovni studia by měla být na Pedagogické fakultě také nějakým způsobem zpracovaná didaktická (či pedagogická) perspektiva. Úvod práce tuto perspektivu do určité míry slibuje, ale z textu nevyplývá, k čemu z hlediska budoucí pedagogické praxe vlastně může tento text sloužit. Přestože se jistý náznak diskuse tohoto problému objevuje v Závěru práce, považuji to za nevyužitý potenciál.

Z formálního hlediska práce není bohužel bez chyb. Například autor ne zvolil jednotný styl citování a kombinuje minimálně dva přístupy – srov. se s. 12 a 14. Místy autor neodkazuje na zjevný zdroj: např. na s. 16, kde hovoří o preambuli Ústavy Slovenské republiky. Z hlediska stylistiky je práce poměrně zdařilá a v podstatě bez problémů. Na druhou stranu se v práci občas objevují překlapy a chyby.

Závěr: Přes uvedené výtky je možné konstatovat: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

V rámci rozpravy nad předkládanou prací navrhuji **následující diskusní okruhy** či **otázky**:

1. Autor již v Úvodu své práce rozpracovává jeden z motivů a zároveň cílů práce v souvislosti s (podle něho) ideálním pedagogickým působením vyučujícího v rámci OV takto: „Ideálním výstupem by bylo, aby si onu ideu [která k sobě poutá český národ] zvnitřnil (a to může každý uchopit jinak) a pochopil její cenu jako sebe identifikační pouto k ostatním občanům České republiky, které mu umožňuje s nimi spolupracovat na společném životě uvnitř státu.“ (s. 8). Jak by v tomto kontextu pracoval s multietnickou třídou?
2. Z jakého důvodu autor nepracuje se sociálními teoriemi, které se tématu vzniku národů a nacionalismu věnují?
3. Autor by mohl rozpracovat svou tezi o vlivu Hegela na Palackého, kterou ve své práci v podstatě pouze konstatuje. Nevěnuje se detailnější argumentaci, která by tuto tezi doložila, což je škoda.
4. Jakým způsobem by bylo možné práci využít v pedagogické praxi?

V Praze, 13. 5. 2018

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.